

Tutkimustietoa kirjastoista – tutkijan puheenvuoro

Anna Suorsa, yliopistonlehtori

Oulun yliopisto, Informaatiotutkimus,

14.2.2024

Sisältö

1. Miksi tutkittua tietoa yleisistä kirjastoista
2. Yleisten kirjastojen tutkimus Suomessa: Missä, ketkä, miten?
3. Yleisten kirjastojen tutkimus Oulun yliopistossa
4. Mistä tutkittua tietoa löytää?
5. Tutkijoiden ja kirjastolaisten yhteistyöstä

Yleinen kirjasto ja tutkitun tiedon tarve

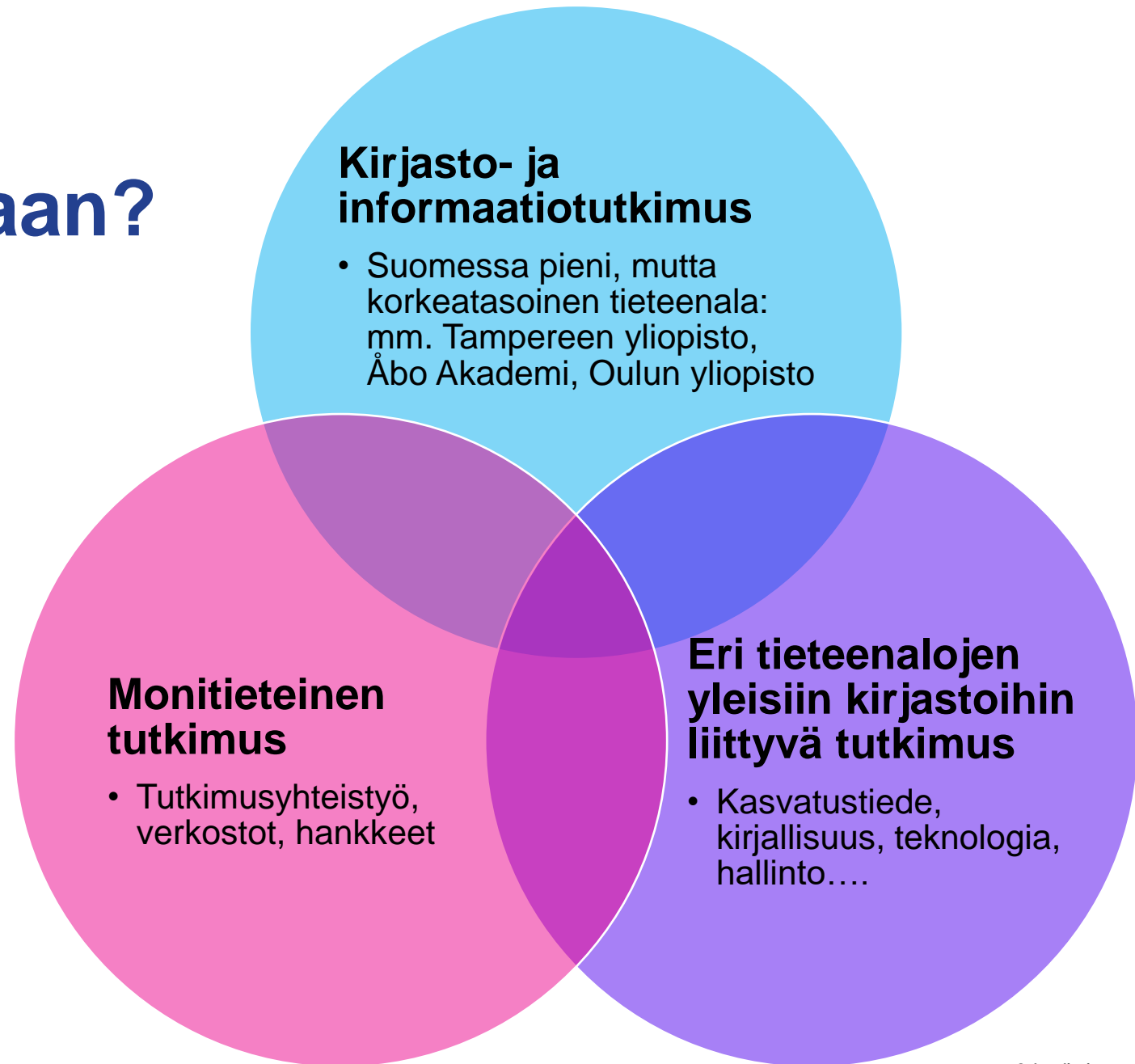
- **Tietoon perustuva päätöksenteko: Toiminnan arviointi, kehittäminen ja valintojen perustelevminen kirjastotyössä**
- Akateeminen tutkimus toimii usein eri tahdilla, tulosten suora sovellettavuus ei välttämättä helppoa
- **Yleisten kirjastojen erityisten kysymysten tarkastelu ja näkyväksi tekeminen**
- Yleisten kirjastojen näkyvyys ja olemassaolon perustelevminen
- Koulutus – meilläkin tiedolle tarvetta!
- **Yleisten kirjastojen tutkimuksella esiin ilmiöitä yhteiskunnassa, työelämässä**
- Suomalainen kirjastolaitos erityinen – kansainvälisen ja suomalaisen tutkimuksen tarve

Millä joukolla tutkimustietoa Suomessa tuotetaan?

- Tutkimukseen keskittyminen vaatii usein rahoituksen – kirjastotutkimuksen rahoitus ollut haastavaa, nyt hyviä kehityskulkuja → Kirjasto yhteiskunnallisena toimijana kiinnostaa
- Kirjastolaitos yksi informaatiotutkimuksen tutkimuskohteista, usein tarkastelussa ilmiö edellä
- Yleinen kirjasto monitieteisen tutkimuksen kohteena – mm. väitöksiä
- Siina-Mari Tikkinen (2024): Väitöskirja opettajien ja kirjastotyöntekijöiden yhteistyöstä, huhtikuussa!
- Ritva Hyttinen (2023): Desire for Inclusion: Construction of Professional Identity of Library Students with an Immigrant Background
- Mikko Laakso (2022): Kirjasto ekspansiivisessa suurkaupungissa: Suomen suuret yleiset kirjastot ja niiden hallinto 1945–1986

Oulun yliopiston informaatiotutkimus

- **Koulutusta ja tutkimusta tekemässä**
  - professori ja kaksi yliopistonlehtoria
  - lisäksi ulkopuolisella rahoituksella 7 tutkijaa, joiden tutkimus ei suoraan kytkeydy kirjastoihin
  - Kyljessä tiedeviestinnän maisteriohjelma, jossa professori ja yliopistonlehtori
- **Opetuksen ulkopuolinen rahoitus Suomen Akatemialta & Strategisen tutkimuksen neuvostolta, säätiöiltä**
- **Tutkimuksen painopisteet – ihmiset ja informaatio keskeisenä:**
  - Informaatiolukutaidot erilaisissa ympäristöissä: terveys, tekoäly, ympäristö
  - Tietojohtaminen ja tieto päätöksenteossa
  - Avoin tiede

Kuva: Ville Pohjonen

Kirjastojen tehtäviin liittyvä tutkimus: Kriittisten lukutaitojen edistäminen ja kaunokirjallisuus → Koulutus

Co-funded by
the European Union

<https://bridgeinfoliteracy.eu/>

Noora Hirvonen, Heidi Enwald, Aira Huttunen,
Tuula Nygård, Anna-Maija Multas, Anna Suorsa

Information and Digital Literacy at School. A Bridge to Support Critical Thinking and
Equality Values for Primary Education Using Children's Literature and Transmedia

BRIDGE -hankeessa

Puhutaan sen puolesta, että kriittisiä lukutaitoja (ml. informaatiolukutaitoa, digitaalista lukutaitoa ja monilukutaitoa) tulisi edistää perusopetuksessa - ne ovat kansalaistaitoja, jotka luovat perustaa kriittiselle ajattelulle sekä tasa-arvolle ja demokratialle.

Kartoitetaan, miten suomalaiset, kreikkalaiset, espanjalaiset, turkkilaiset, italialaiset ja englantilaiset alakoulun opettajat edistävät näitä lukutaitoja omassa työssään.

Luodaan kuratoitu kokoelma kriittisten lukutaitojen edistämisen hyviä käytäntöjä ja materiaaleja. Materiaalien valinnassa kiinnitetään huomiota erityisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmiin.

Julkaistaan materiaalien ja hyvien käytäntöjen kokoelma avoimessa verkkoportaalissa, jota opettajat ja muut ammattilaiset voivat hyödyntää omassa työssään. Materiaalit sisältävät lastenkirjallisuutta sekä verkkoaineistoja.

Toteutetaan koulutusta opettajille, kirjastoammattilaisille ja muille lasten kanssa työskenteleville. Verkkokoulutuksessa keskitytään erityisesti siihen, miten kuvakirjan lukemista voidaan yhdistää tutkivaan oppimiseen ja kriittisten lukutaitojen harjaannuttamiseen.

Kirjastotyöhön liittyvä tutkimus: Monialainen kirjastotyö ja merkityksellinen työelämä

Anna Suorsa, yhteistyössä Hyvä työ –
verkosto, Monialaisen tutkimuksen
tutkimusryhmä ja Fenomenologia-verkosto

- Kirjastotyön tutkimus: Kirjaston rooli monialaisessa työssä monitoimitaloissa
  - Kirjastot erityisenä paikkana – lasten ja kirjastolaisten yhteistoiminta
  - Tavoitteena merkityksellisen työn tutkimus
  - Kirjastot, kirjat, lukeminen
  - Taustalla aiemmat tutkimukseni kirjastotyöntekijöiden ja opettajien välisestä yhteistyöstä Lukuinto-ohjelmassa
  - Kirjastot ja koulut luonteva kumppani, osittain samanlaiset ja osittain erilaiset työn organisoitumisen tavat, käsitteet ja tavoitteet
- Oman työn tutkiminen?

Kirjastojen hyvinvointikysymyksiin liittyvä tutkimus: Vastustuskykyinen kaupunki - Kaupunkisuunnittelu pandemioiden ennaltaehkäisyvälineenä

Pandemiat kehittyvät ja leviävät kaupungeissa, miten luoda kaupunkiympäristöjä, jotka tukevat terveyttä ja hyvinvointia?

- Kaupunkisuunnitteluun tietoa ympäristön, sen monimuotoisuuden, liikkumisen, hyvinvoinnin, vastustuskyvyn vaikutuksista infektioitautien ehkäisyyn?
- Terveyttä ja hyvinvointia edistävien ratkaisujen perusteleminen päätöksentekoprosessissa

→ Kirjastojen yhteys hyvinvointia edistävään 15 minuutin kaupungin ideaan?

→ Kirjastot tiedonjakamisen ja tiedon luomisen paikkoina – yhteiskehittely

→ **Politiikkasuositukset ja viestintä**

Anna Suorsa, Anna-Maija Multas, Heidi Enwald, yhteistyössä Oulun yliopisto, ODL, Luke

Minkälaisista tutkittua tietoa tarjolla, miten tavoittaa käyttäjän?

Erilaiset tutkimuksen tasot:
Vertaisarvioitu tutkimus,
opinnäytteet, katsaukset ja
ammattillinen kirjallisuus

- Saavutettavuus ja avoimuus vaihtelee
- <https://finna.fi/>

Vertaisarvioitu suomenkielinen
tutkimus:

- Artikkelit: <https://journal.fi/>
- Esim. Informaatiotutkimus-lehti, joka alamme ainoa suomen-ruotsinkielinen tutkimusjulkaisu
- Monografiat - harvinaisuus

Vertaisarvioitu, myös kv-
tutkimus:

- <https://finna.fi/>
- Esim. Library and Information Studies / Sciences

Opinnäytetyöt:

- <https://finna.fi/>
- Paljon erilaisten kirjastoilmioiden tutkimusta, joskus tuloksia julkaistaan myös tieteellisinä artikkeleina, toivoisi enemmänkin

Tutkimustulosten jakaminen,
viestintä, suositukset, tilaisuudet

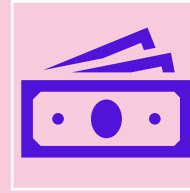
- Hankkeiden, oppilaitosten viestintä
- Some: Twitter hiipumassa, muut alustat (LinkedIn?)
- Poliittikasuositukset?

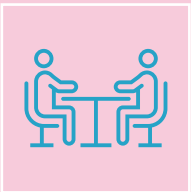
Poimintoja

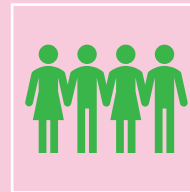
Yleiset kirjastot monitieteinen tutkimusteema, josta tuotetaan tietoa myös informaatiotutkimuksen alalla → yleisten kirjastojen tutkimuksen kokoaminen?

Tutkimuksen tekemiseen vaikuttavat resurssit, rahoitus, yhteiskunnallinen tilanne → pitkäjänteisyys ja verkostoituminen?

Tutkimuspuolella haasteena tuloksista kertomisen vaihe, samoin vuoropuhelun paikkojen löytäminen, tämäkin kehitymässä

Kiinnostus yleisten kirjastojen tutkimukseen kasvamassa, keskeinen yhteiskunnallinen toimija → kirjastoista lähtevät tiedontarpeet ja tutkimusaiheet?

Tutkijan toiveita

Kirjastolaisten ja tutkijoiden vuoropuhelu, yhteiset verkostot ja hankkeet

Tutkimusaiheiden systemaattisempi välittäminen

- Myös opinnäytteet – erilaisia käytäntöjä paikallisesti, miten laajemmin?
- Vuoropuhelun tärkeys ja säännöllisyys

Tutkimustulosten systemaattisempi välittäminen

- Opinnäytteet – erilaisia käytäntöjä
- Poliittikasuosituksset – suuntaus kehittymässä tutkimuksen puolella
- Yhteiskehittely ja yhteiset tutkimusprosessit

Tutkiva ja kirjoittava kirjastolainen?

- Kirjastotyön haasteet, kehityskohteet, kiinnostavat ilmiöt näyttäytyvät erityisesti työntekijöille → Niiden näkyväksi tekeminen
- Kirjoittaminen ja viestintä
- Väitöskirjantekijäksi?
- Entä tutkijat kirjastoihin?